

SHIIGUMAN SAVA PSKOVSKO-PEČERSKI POKAJANJE - JEDINI PUT KA SPASENJU

[Uvodna reč](#)
[Tri momenta pokajanja](#)
[Priprema za ispovest](#)
[Osnovni i drugostepeni gresi](#)
[Skrušenost srca](#)
[Plač](#)
[Čovekova odlučnost da više ne greši](#)
[Suze](#)
[Ispovest](#)
[Dva tipa onih koji se ispovedaju](#)
[Unutrašnji život](#)
[Ugledanje na Hrista](#)
[Pričešćivanje Svetim Tajnama](#)
[Plodovi pokajanja](#)
[Dobra namera](#)

*Za najveći događaj u svom životu
smatram susret sa shiigumanom Savom (Ostapenkom).
Susret sa shiigumanom Savom
postao je za mene glavno svedočanstvo da
postoji nešto veliko i neizrazivo rečju
– istinski život sa Bogom,
bez čega je običan život samo – odložena smrt.
Za naše savremenike podvig oca Save
ima još jedno značenje. On nam očigledno
pokazuje da je u naše raspušteno i neduhovno vreme,
kada svet uzdiše pod vlašću demonskih sila,
a u samom hrišćanstvu preovladava umrtvljavajući duh toplo-hladnosti,
moguće steći blagodat, sličnu blagodati drevnih podvižnika:
kada bi samo postojala vatrena odlučnost i čvrsta namera.*

Arhimandrit Rafail Karelin

UVODNA REČ

[Sadržaj](#)

Prijatelju moj! Mnogo puta si se ispovedao i pričešćivao Svetim Hristovim Tajnama. Hvala Bogu! To je dobro! Pristupajući Svetim Tajnama Ispovesti i Pričešća čovek se omiva, obnavlja, oživljuje i izlazi iz hrama kao iz krstionice. U suštini, to i jeste tako. Kroz pokajanje i pričešće vraća nam se blagodat koju smo dobili na Krštenju, zato što oni vraćaju izgublenu blagodat. Posle pokajanja i pričešća čovek oseća radost, mir i utehu.

Međutim, verovatno si iskusio i drugo, kada se u duši umesto radosti i utehe posle ispovesti odjednom pojavi nejasno osećanje mučnine: teskoba, nezadovoljstvo, nekakva potpuna raslabljenost. To je znak da si se nepravilno ispovedio i nedostojno pričestio Svetim Hristovim Tajnama. Znači da si na ispovesti bio trom i hladan, da tvoja osećanja nisu bila duboka, da u tebi nije bilo žudnje za očišćenjem, srdačne skrušenosti zbog grehova, vatrene želje da se sjediniš s Gospodom: kada je sveštenik nabrajao grehove ti si govorio: "Grešan sam" - mahinalno, eto ti rezultata!

Istina, duh se muči i iz drugog razloga, kada Gospod dopušta iskušenje, ali češće biva kada se nepravilno kajemo. Neki s pokajanjem mešaju samoopravdanje, pa čak i osućivanje, ostavljaju po strani lično pokajanje za svoje grehove i prelaze na duhovnu besedu, ili što je još gore, dotiču se pitanja iz svakodnevnog spoljašnjeg života. To ih rasejava i slabi pokajničko osećanje.

Neki okrivljuju sveštenika i kažu: "Otac nije uspeo da izazove osećanja kod mene. Kod drugog svi plaču, a ovaj..."

Ovakvo shvatanje je nepravilno. Nije sveštenik kriv zato što u ispovedniku nema srdačne skrušenosti, što nema pokajničkih suza. Uzrok ovoga čovek treba da traži u samom sebi. Znači, u njegovoj duši nešto nije kako valja.

Naravno, pohvalno je kad sveštenik vrši ispovest s velikim duhovnim nadahnućem, ali ako je sveštenik u poodmaklim godinama i ako je bolestan, da li se od njega može zahtevati posebno nadahnuće? A da li je to toliko i potrebno?

Ranije nije bilo zajedničkih ispovesti. Sveštenik nije morao da podseća one koji su ispovedali šta su možda zgrešili zato što je svako od njih dobro znao svoje grehove. Hrišćani su strogo pazili na svoje postupke, dela, reči, pa čak i pomisli, i zbog toga su brzo i sigurno nabrajali sve što su imali na savesti. Nisu morali posebno da naprežu sećanje: savest kao da im je došaptavala sve grehove.

Sada, pak, ljudi dolaze na ispovest kod sveštenika i ne znaju šta da kažu? U čemu je stvar? Koji je razlog za to što je savest ljudi ogrubela i otupela, i čovek više ne oseća kako ga ona grize, postao je kao bez savesti. Greši i ne primećuje da greši, a ponekad umanjuje greh, tj. govori: "To je mali greh, Bog neće pitati za njega" - i ne kaje se.

Đavo se raduje ovakvoj bezbrižnosti ljudi, raduje se što ne žive trezveno, što ne paze na sebe i uljuljuje ih umišljenom pravednošću. On im sugerše pomisao: "A šta sam naročito uradio? Nisam ubio, nisam ukrao. Živim kao svi drugi." Ispada da nema potrebe za pokajanjem. Evo kako zli duh lukavo prilazi...

Dakle, prijatelju moj, da bismo posramili zlu silu, da ne bismo dospeli pod njen uticaj i da ne bismo poginuli zauvek, takođe treba da naučiš da se pravilno kaješ i da ne očekuješ da te drugi nateraju da osetiš skrušenost zbog svojih grehova. Jer, ako osećaš skrušenost zbog grehova samo na ispovesti i to još samo ako je sveštenik krasnorečiv i

ima naročitu silu blagodatne molitve koja razbuktava srca - da li je takva skrušenost pouzdana i čvrsta? Kakve plodove može da donese ovakvo pokajanje?

Slušamo - plačemo, kajemo se... Izašli smo iz hrama i zaboravljamo da smo osećali skrušenost zbog grehova, da smo se kajali i davali obećanje Bogu kao da smo dali zakletvu pred Krstom i Jevanđeljem, da se nećemo vratiti ranijim gresima i da ćemo se uz Božiju pomoć popraviti... Sve smo zaboravili. Opet počinjemo da prazoslovimo, osuđujemo, da klevećemo, da se jedimo, gnevimo, svađamo... evo to je najstrašnije. To znači da u nama nema pravog, istinskog pokajanja: postoji samo forma pokajanja, a nema duha pokajanja. A Gospodu nije potrebna forma, već suština! A suština pokajanja se ne sastoji samo u tome da mahinalno izgovorimo grehove pred sveštenikom, već je glavno da srce, odakle izlaze pomisli, ne prima zle reči i zla dela, već da prima samo čiste i svete pomisli i osećanja, a da svemu zlom kaže: ne pristajem. Suština pokajanja se sastoji u ispravljanju grehovnog života, u samousavršavanju.

Ovakvo pokajanje je plodotvorno, ono uvek donosi dobre plodove. Ukoliko čovek rečima govori: oprosti, a sam i dalje čini zlo, kao što je činio, to se ne može nazvati pokajanjem. To je licemerje pred Bogom. Izbavi nas od toga, Gospode!

TRI MOMENTA POKAJANJA

[Sadržaj](#)

Cilj pokajanja je ispravljanje grehovnog života i tvorenje dobrih dela. U pokajanju, kao i u svakoj drugoj stvari, postoje specifični određeni momenti. Istinsko pokajanje određuju tri momenta:

1. Ispitivanje savesti.
2. Skrušenost srca.
3. Ispovedanje svojih grehova rečima.

Međutim, pre nego što pristupimo objašnjavanju ovih momenata moram da te upozorim da kada poželiš da postiš može da se pojavi mnoštvo prepreka, unutrašnjih i spoljašnjih. Ne obraćaj na njih nikakvu pažnju. Ukoliko ispoljiš nepokolebljivost sve prepreke će nestati.

I drugo na šta naročito treba da obratiš pažnju jeste da vreme između ispovesti bude ispunjeno duhovnom borbom, naporima volje usmerenim ka dobru.

Na primer, veoma smo pričljivi. Volimo da se šalimo da se smejemo, sami se smejemo i druge zasmjevamo, pričamo viceve, a sve je to greh. Retko ko se preporuča posle prve ispovesti i postaje ozbiljan i blagočestiv. Obično ljudi kažu: pa šta da radim kad mi je takav karakter? Upravo takvi i treba marljivo da porade na sebi, treba da se primoravaju na ćutanje.

PRIPREMA ZA ISPOVEST

[Sadržaj](#)

Kad počneš da se pripremaš za ispovest pre svega ispitaj svoju savest, zaviri u svoje srce. Pogledaj u kojoj meri je ono isprljano gresima. Uz Božiju pomoć, priseti se svih grehova koje si učinio posle poslednje ispovesti, a onaj ko se sprema da primi monaški postrig priseća se svojih grehova od sedmogodišnjeg uzrasta.

Proveri sebe: da nema u tebi nedostatka vere, nade i ljubavi; da nema samouverenosti, okorelosti, razdražljivosti, stomakougađanja, malodušnosti, roptanja, uninija i drugih grehova.

Ukoliko ovaj momenat pokajanja ostvariš s dužnom pažnjom u tebi će se neizbežno pojaviti i skrušenost srca, a ako nema skrušenosti to govori o okamenjenoj bezosećajnosti, o mrtvačkoj hladnoći, znači, duša je u opasnosti.

U tom slučaju treba čitati i sećati se Žitija Svetih i njihovih pouka. Oni su sebe smatrali prvim grešnicima i s iskrenim ubeđenjem vapili Gospodu: "Nikto že sogleši na zemli ot vjeka, jako že soglešil az, okajanij i bludnij." ("Niko na zemlji od pamtiveka nije zgorešio kao ja, bedni i bludni.") Ukoliko se budeš ravnao po njima i na njih se ugledao, sigurno će se pojaviti skrušenost i ti ćeš zaplakati nad sobom.

Iskreno pokajanje je početni stepen svetosti, a hladnokrvnost i ravnodušnost predstavljaju udaljavanje od svetosti, umiranje van Boga. Kada blagodat dotiče srce i obasjava ga sa svom svetlošću pokazuje se kaos u duši i tada iskreno saznajemo svoje grehove, čireve i rane duševne. Ljudi koji ne teže ka blagodati pogruženi su u grehovni mrak i ne vide ništa u svom srcu, a ako nešto i vide, ne užasavaju se, zato što se ne porede sa Svetima, već sa sebi sličnima.

Proveri sebe i po zapovestima Božjim: da ne narušavaš možda neku od njih, a takođe i po nekim molitvama (na primer, 3. večernja i 4. pred Pričešće).

OSNOVNI I DRUGOSTEPENI GRESI

[Sadržaj](#)

Dobro je ako umeš da razlikuješ osnovne grehove od drugostepenih. Ukoliko ne umeš, nauči. To je veoma važno. Moramo da znamo zbog čega najviše treba da osećamo skrušenost i šta da popravljamo. Evo, na primer, ako smo rasejani na molitvi, ukoliko nas u crkvi napada dremež i ako smo nepažljivi, ako nas ne zanima čak ni čitanje Svetog Pisma to se događa ili zbog maloverja i nedostatka ljubavi prema Bogu ili zbog lenjosti i bezbrižnosti.

Ukoliko u Crkvi za vreme bogoslužjenja šetamo, razgovaramo i guramo se, ako miropomazanju, krstu i plaštanici prilazimo bez sveštenog straha, zadržavajući one koji stoje iza nas, i ako se guramo ispred onih koji stoje ispred nas, ukoliko čekajući da uzmemo bogojavljenku vodicu i vodicu malog osvećenja na molebanima ne stojimo u redu, već se guramo, da tako kažem, preko tuđih glava, to znači da u nama nema straha Božijeg i ljubavi prema bližnjima.

Ukoliko se mnogo brinemo za svoju spoljašnjost i uređenje doma to znači da smo sujetni.

Ukoliko previše k srcu primamo neuspehe u svakodnevnom životu, ako teško podnosimo rastanak, neutešno patimo za preminulima to govori da ne verujemo u Promisao Božji i tako dalje. U nama ima samoopravdanja, netrpjenja prekora, taštine, tvrdoglavosti, ali je još važnije uvideti njihovu vezu sa samoljubljem, sebeljubljem, uobraženošću i gordošću i upravo na ove osnovne grehove treba obratiti svu svoju pažnju.

Postoji dobro sredstvo koje nas dovodi do poznanja sopstvenih grehova - treba da se setimo za šta nas okrivljuju ljudi, posebno oni koji žive pored nas, bližnji. Njihove optužbe, prekori i napadi su gotovo uvek osnovani.

Prilikom ispitivanja sebe treba paziti da čovek ne padne u preteranu podozrivost prema svakom pokretu srca. Ukoliko krenemo tim putem možemo da izgubimo osećaj za razliku između bitnog i nebitnog. U tom slučaju treba ostaviti ispitivanje sebe i molitvom i dobrim delima izmoliti oproštaj i prosvetliti dušu.

Priprema za ispovest se ne sastoji samo u tome da se što je moguće detaljnije prisetimo, ili čak zapišemo svoje grehove, već pre svega u tome da iskreno postanemo svesni svoje krivice, da bismo svoje osećanje pokajanja doveli do skrušenosti srca, i ako je moguće, prolili suze pokajanja.

SKRUŠENOST SRCA

[Sadržaj](#)

Znati svoje grehove još ne znači kajati se za njih. Tuga zbog počinjenih zlih dela, plač zbog grehova - evo šta je najvažnije u delima pokajanja. A ako nema suza? Šta onda da se radi?

Ne treba očajavati! I u tom slučaju se svejedno treba kajati, kajati, kajati, ma kako da smo hladni i bezosećajni, nadajući se samo u milost Božju. Do hladnoće i bezosećajnosti obično dolazi kada u srcu nema straha Božijeg, zbog maloverja ili skrivenog neverja.

Ponekad čovek na ispovesti krije da ne veruje u život posle telesne smrti ili da sumnja u njegovo postojanje, i zbog toga ga Gospod kažnjava hladnoćom. Gospod kao da čoveku u duši govori: "Ti nisi hrišćanin, ti si neznabožac. Postani svestan da nemaš vere, pokaj se i tada ću te utešiti, oprostiću ti grehove i poslaću ti radost."

Zaista, kakvi smo mi to hrišćani ako ne verujemo u besmrtnost duše? Ako ne verujemo da ćemo večno slaviti Gospoda kada nas udostoji takve milosti? U tom slučaju se gubi sav smisao vere u Boga! A kako mnogo ima takvih hrišćana-neznabožaca. Jaoj, nama! Proveri sebe, D.! Da nisi možda i ti takav neznabožac?

PLAČ

[Sadržaj](#)

Plač zbog grehova ima veliki značaj u pokajanju. Na tome ću se zadržati nešto detaljnije, zato što nepravilno shvataš plač. Znaj da ne potiče plač od suza, već suze od plača. Kod nekih ljudi nema suza, oni se uzdržavaju u prisustvu drugih ljudi, ali njihovo srce plače krvavim suzama osećajući iskrenu skrušenost zbog grehova. Evo, kada čovek ne obraća pažnju na tuđe grehove, kad analizira samo svoje grehove i oseća skrušenost zbog njih upravo tada stiže plač.

Plačem se naziva izobilje pokajničkih osećanja. Čovek sa svom iskrenošću priznaje svoju duševnu nemoć. On vidi svoju slabost, svoju bespomoćnost; svestan je da svojim snagama nikada neće moći da se oslobodi grehovnih čireva i duševne prljavštine bez pomoći Gospoda i on s najdubljim smirenjem pada ničice pred Krst, preklinje rassetog Gospoda da mu oprostí grehove kojima Ga ponovo razapinje na Krstu.

U smirenom grešniku pojavljuje se osećanje prisustva Božijeg. Ponekad se dešava da svaka ćelija u organizmu oseća Njegovo prisustvo, Njegovu blizinu. Pojavljuje se strah Božji, ponekad tako jak da se čoveku čini da mu se diže kosa na glavi i svešteni trepet kao drhtavica prožima njegovo telo. U čoveku se pojavljuje sećanje na smrt, strah da će biti osuđen na Strašnom Sudu zbog grehova i iz njegovih očiju teče nezadrživa bujica suza. A kad čovek u svom srcu oseti da mu se grehovi opraštaju, kad oseti lakoću, tišinu i radost, tada on kao utešeno dete na grudima nežnog oca ili majke neprestano ponavlja reči:

"Isuse moj! Radosti moja! Srećo moja! Ljubavi moja! Ne ostavljaj me!" U tom trenutku čovek želi da se oslobodi tela kako se više nikada ne bi rastajao od Hrista.

Evo šta znači istinsko pokajanje. Posle velike tuge grešnik dobija veliku-veliku radost i utehu - sjedinjenje duše s Gospodom. Upravo je to najveći plod istinskog smirenja i pokajanja.

Pomozi nam, Gospode, da podražavamo istinskom smirenju Tvome!

ČOVEKOVA ODLUČNOST DA VIŠE NE GREŠI

[Sadržaj](#)

Pouzdan znak da je došlo do iskrenog pokajanja po kojem grešnik može da prepozna da mu je Bog zaista oprostio grehove jeste mržnja i odvratnost prema svim gresima do te mere da bi čovek pre pristao da umre nego da svojom voljom greši pred Bogom; uz to u njemu se pojavljuje osećanje želje da svima oprašta, osećanje lakoće, čistote, neobjašnjive radosti, dubokog mira, želja da sve radi samo u slavu Božiju, da omrzne i odstrani gordu želju da slavu pripisuje sebi. I obrnuto, nedostojno pokajanje, posle kojeg grehovi ostaju, izaziva osećanje nezadovoljstva, ono leže na srce kao duplo teže, kao neko teško, mutno, nejasno osećanje gorčine.

Zapamti D., pokajanje neće biti potpuno i korisno ukoliko u tebi ne bude postojala unutrašnja čvrsta odlučnost da se ne vraćaš grehu koji si ispovedio. Ako za bilo koji greh (pad) kažeš: "Oprosti!", sve će ti biti oprošteno, ali ako tako kažeš, a onda se ponovo vratiš grehu i ne budeš se borio s njim, to ziači da je tvoje pokajanje lažno; to znači kajati se i ostajati u grehu. Sačuvaj, Gospode!

Čovek treba da pozna svoj greh i da ga omrzne, treba da uloži što je moguće više napora da se ne vraća ranijim bezakonjima.

Oproštaj grehova jeste sloboda od strasti, i onaj ko ih se nije oslobodio blagodaću još nije dobio oproštaj. A da bi čovek dobio oproštaj od Boga treba da promeni sav svoj život i da, ostavivši porok, stalno prebiva u vrlinama.

Pokajanje se ne ceni po količini vremena, već po raspoloženju duše. Onaj ko mrzi greh odvraća se od njega i brzo pobećuje strasti u sebi; Međutim, često se dešava da ispovednik ne primećuje svoj duhovni rast i da ga to uznemirava, kao što je na primer slučaj s tobom. Čini mu se da stoji u mestu, ili čak da je postao gori nego što je bio:" Jedan korak napred, dva koraka nazad." Ne brini se, prijatelju moj, to ti se samo čini, u stvari nema slučaja da svaka ispovest ne izvrši u duši promenu na bolje kad čovek teži ka blagodati i kad ima dobru želju da se popravi, da uguši greh u sebi.

Čovek ne može sebi pravilno da sudi, ne može da zna da li je postao bolji ili gori. Samo duhovnom ocu Gospod otkriva istinu, samo on zna u kakvom su stanju duše njegove dece. Obično povećana strogost prema sebi i pojačan strah od greha u čoveku stvaraju utisak da su se grehovi umnožili i da se duhovno stanje navodno nije poboljšalo, već da se pogoršalo. Osim toga, Gospod često skriva od nas naše uspehe da ne bismo pali u farisejstvo, taštinu i gordost.

Dešava se, iako se greha nismo oslobodili, da su ga česte ispovesti i pričešćivanje Svetim Tajnama, poljuljali i znatno oslabili njegov koren, tako da uz to i sama borba s grehom i patnja zbog svesti o svojoj grehovnosti donose duši veliku korist. Zato, nemoj da se plašiš, prijatelju moj, ako čak i svakog dana budeš padao... Ustani što pre, kaj se i hrabro stoji u podvigu, i Gospod će te nagraditi za strpljenje.

Pokajanje nije samo ispovest u crkvi, to je ceo čovekov život u pokajanju, u pokajničkom osećanju. Do same smrti moramo da čuvamo ovo osećanje, stalno umom moramo da budemo u adu, to jest, da iskreno smatramo da smo dostojni ada, ali ne da očajavamo, već da se uzdamo u milosrđe Božije. Ukoliko čovek izgubi ovo osećanje svoje nepotrebnosti izgubiće blagodat.

Greh na nama ostavlja takvu mrlju koja se ne može oprati ničim osim iskrenog pokajanja i gorkih suza zbog njega.

Onaj ko ne plače zbog svojih grijehova plakaće zbog kazne za grijeh i u ovom i u budućem životu; zato je bolje da ovde otplačemo za svoje grijehove dobrovoljno i pretrpimo za njih nego da tamo večno plačemo u mukama. Svaki grijeh se čini radi naslade i ulazi preko naslade, zbog toga se oprostaj grijehova daje kroz zlopaćenje i tugu, a grijeh se isteruje gorčinom i suzama.

SUZE

[Sadržaj](#)

Suze su pouzdan znak da se čovek kroz pokajanje rađa za novi, duhovni život. Međutim, ove suze nisu suze koje čovek mora da iscedi iz sebe, koje se pojavljuju zato što se čovek na njih primorava, već su to suze koje je teško zaustaviti i sakriti od tuđeg pogleda. Ukoliko čovek nije dostigao takve suze, to znači da on delo Božije dela samo svojim spoljašnjim čovekom, a da je njegov unutrašnji čovek još uvek jalov, zato što plod unutrašnjeg čoveka počinje suzama. Onaj ko se preporuča za duhovni život plače neprekidno danju i noću dve pa i više godina. To je kada blagodat dotakne srce i kad čovek teži ka blagodati. Ona se kao nežna i brižna majka čas javi čoveku, čas se na neko vreme sakrije da bi ga naučila svoj duhovnoj mudrosti i učinila iskusnim i jakim u duhovnom životu, jer neiskusavan čovek nije iskusan.

Ovakvim obilnim suzama čovek sve više omiva, čisti dušu i zatim nastupa stanje mira, blaženo stanje. Duh Sveti se useljava u čoveka i rukovodi svim njegovim postupcima. Svaki čovek koji prebiva s Bogom takoće ima suze: čas kada je u umnom sazrcanju, čas kada čita Sveto Pismo, čas za vreme molitve; ali su ove suze umerene, radosne, sladosne. U tom slučaju može se reći da čovek plače zbog obilja sreće.

Evo kakvom pokajanju treba težiti. Suze su naročito korisne na ispovesti. One smekšavaju okamenjenost, otklanjaju glavnu prepreku ka pokajanju - našu sebičnost. Gordi i samoljubivi ljudi po pravilu ne plaču zbog svojih grijehova, već plaču zbog uvrede, ali su takve suze grešne. Ne plaču oni koji okrivljuju druge i opravdavaju sebe.

Suze se daju samo smirenim grešnicima. Ne stidite se suza na ispovesti. Neka se duša što potpunije omiva od grijehovne prljavštine, samo ne zaboravljaj da je tuga zbog grijehova korisna i spasonosna u slučaju da ne prelazi granice dopustivog, a ukoliko postaje neumerena, kako se kaže, ako prevrši meru, onda ta tuga prelazi u pogibeljno osećanje - očajanje. Izbavi nas, Gospode, od toga!

Korisno je da čovek stalno ima osećanje skrušenosti zbog grijehova, ali ne smemo da zaboravimo ni na milosrđe Božije. Gospod oprašta svakom grešniku koji se kaje i prelazi s puta nečastivosti na put blagočešća.

Ukoliko zbog duševne nemoći ne možeš odmah da se prepородiš i ako opet budeš grešio, ne očajavaj, već ponovo i opet pribegavaj Svetoj Tajni Pokajanja.

Ma kakav pad da se desi, odmah ustani (kaj se). Zbaci sa sebe grijeh kao prašinu, kao prljavštinu i nastavi da ideš uobičajenim putem s dvostrukom energijom. Vežbaj nezlobivost, neosuđivanje i druge hrišćanske vrline.

Shimonah Nikodim Atonski piše: "Da bismo se gnevili na demone, a ne na ljude treba demonima da odgovaramo: "Iako sam mnogogrešan ne želim da gubim nadu u spasenje, jer se uzdam u milosrđe Božije! Samo sam Bogu zgrešio, pred Njim se i kajem. Samo On je moj Sudija, a ne vi, prokleti demoni. Šta vas briga za mene? Vi ste odstupnici od Boga i On vas je odbacio, nemate prava da me mučite, pošto ste sami osuđeni na večnu pogibelj; ne želim da znam za vas, prokletinje. Bog je moja sila, Bog

je moj Spasitelj, sva moja nada je u Njegovu milost i sve zavisi od Njegovog pomilovanja. Straha vašeg neću se uplašiti, čak i ako biste našli hiljadu puta više grehova koje sam počinio, ni tada ne bih primio očajanje koje mi nudite, nadam se u neizrecivu milost Božiju, u molitve Majke Božije, svetih Anđela i ugodnika Božijih, koje pozivam u pomoć. Amin."

ISPOVEST

[Sadržaj](#)

Jedno od glavnih dejstava pokajanja jeste ispovest. Nakon što se grešnik osvesti, poput jevanđeljskog bludnog sina, ispita reči i savest, pozna svoje grehove, obrati se Bogu sa skrušenim i smirenim srcem, prekori, osudi i oplače sebe pred Njim, on mora iskreno da ispovedi svoje grehove pred sveštenikom, da otkrije svoje grehovno stanje.

Prilikom pristupanja ispovesti treba ispuniti tri uslova:

Treba da se pomiriš sa svima kojima predstavljaš teret. Ako nisi stigao lično da se pomiriš, onda njima u mislima oprosti od sveg srca, opravdaj ih, a sebe okrivi. Kad se sretnoš s njima zamoli ih za oprostaj i ponašaj se u skladu sa svojim pokajničkim osećanjem.

Treba imati skrušenost srca i smirenje. Onaj ko se kaje i spoljašnje treba da pokaže svoje smirenje, da klekne na kolena.

Moli se nerasejano.

Dakle, pre svega moraš da se pomiriš sa svima koji su ti teški i kojima si ti težak. Možda ćeš reći: "Zašto da idem da se mirim, ja se ni na koga ne ljutim. Ko se ljuti na mene neka moli za oprostaj." A zašto se ljute na tebe? Znači, nečim si ih povredio! Hajde, proveri svoju savest! Ukoliko se ispostavi da ti je savest zaista čista, da nikoga ničim nisi uvredio, ipak, radi ljubavi prema bližnjem, prići i zamoli za oprostaj sve one koji se gneve na tebe zbog zavisti, zbog ljubomore ili nekog drugog razloga. Jer, oni su u velikoj opasnosti. U Jevanđelju se kaže: " Svaki koji se gnjevi na brata svoga ni za što, biće kriv sudu" (Mt. 5, 22). I ako ne uložiš napor da se pomire s tobom, ispostaviće se da si i ti narušio zapovest Božiju o ljubavi. Kako ćeš prići Čaši Života?

Neki kažu: sramota je i poniženje moliti za oprostaj. Sramota je zavlačiti ruku u tuđi džep, a dobro delo nikad nije sramota učiniti. Ovim čovek pokazuje svoje smirenje, a smirenje i ljubav su najveće vrline. U onome ko se toga stidi, znači, još nije nestala strast gordosti, i on upravo nje treba da se izbavi, treba silom volje da primora sebe da moli za oprostaj. Ponekad ljudi postavljaju pitanje: "Oče, šta da radim kad ne žele da se pomire?"

Ljudi ne žele da se pomire samo s onima koji mole za oprostaj, a istovremeno opravdavaju sebe.

Ljudske duše se međusobno razumeju, da tako kažem, bez reči, srce srcu govori, tako da ako iskreno praštamo, ako se ne vređamo i ako za sve krivimo samo sebe, a druge opravdavamo sigurno će se s nama pomiriti čak i najnepomirljiviji neprijatelji.

Međutim, ako čak ni u takvim uslovima ne žele da se pomire onda " činite dobro onima koji vas mrze" (Mt. 5, 44). Ako budemo činili dobro onima koji nas vređaju ta milost će nas više od svih drugih dobrotelji zaštititi na mitarstvima i na Strašnom Sudu.

Nemojmo, prijatelju moj, nikoga ponižavati, ni pred kim se ne uznosimo, sećajmo se da smo gori od svih i zato na svaku prekornu reč iskreno recimo: oprosti. Ova reč

odagnava smućenje od duše, guši gnev, uništava razmirice, čini da zavlada mir, tako da zla sila nema mogućnosti da naškodi onome ko od srca kaže: " Kriv sam, oprosti mi." Na ispovesti čovek ne treba da čeka da mu duhovnik postavlja pitanja, već sam treba da ispoveda svoje grehove, ne stideći se, ne skrivajući i ne umanjujući njihovu važnost. Ukoliko je ispovest zajednička, čovek treba sve grehove koje sveštenik nabraja, da dovede do svesti i da ih oseti i da prizna da je kriv za sve, jer ako neke grehove nismo činili delom, mogli smo da ih počinimo rečju ili mišlju. Reč "grešan sam" treba izgovoriti s osećanjem dubokog pokajanja, a ne mahinalno.

Ispovest je podvig samoprinuđivanja. Mnogi ne mogu da izbegnu sablazan samoopravdavanja i na ispovesti često govore duhovniku: eto da sam zgrešio - zgrešio sam, ali taj i taj me je primorao na greh... Naročito kad se ljudi kaju za svađu, gnev, razdražljivost, obavezno osuđuju druge. Njih krive, a sebe opravdavaju. Ovakvo pokajanje je falš, lažno, lukavo, licemerno, mrsko Bogu. Ono je znak samoljublja i odsustva ličnog dubokog pokajanja.

Ponekad ljudi kažu:

" Oče, imam slabo pamćenje ne mogu da se setim greha." Pogledaš, mlad, zdrav, čovek, a žali se na zaboravnost.

"Ne," kažem, " nije stvar u pamćenju."

"Stvarno, oče, ničeg se ne sećam."

"Verujem, verujem! Ali, to nije zbog toga što imaš loše pamćenje, nego zato što živiš nepažljivo i rasejano i ne pridaješ grehovima ozbiljan značaj. Ne zadržavaš pažnju na grehovima koji imaju ozbiljan značaj. Ne zadržavaš svoju pažnju na gresima, ne fiksiraš ih u sećanju, zato ih i zaboravljaš."

Eto, i ti, D., treba na to ozbiljno da obratiš pažnju, kod tebe takođe postoji nedostatak u tom pogledu.

Ne zaboravljamo da sednemo za sto zato što hoćemo da jedemo... Ako bismo isto tako snažno žudeli za nebeskom hranom takođe ne bismo zaboravili svoje grehove. Čovek ne seda za sto s džakom na leđima, u kožuhi i rukavicama. Prvo zbací teret, oslobađa ga se, jer mu on smeta da jede. Tako i Nebeskom Trpezom nećemo moći da se nasladimo ako pokajanjem ne zbacimo sa sebe teret grehova. Duša se svakodnevno opterećuje grehovnim teretom, svakog dana treba i da ga zbací pokajanjem.

Ispovedaj se Bogu pred krstićem koji nosiš oko vrata. To je krajnje neophodno onome ko zbog životnih uslova ne može često da se ispoveda i pričešćuje. Gospod prima i ovakvo pokajanje. Tako ćeš se navići i zapamtiti svoje grehove i prebivaćeš u stalnom spasonosnom pokajanju. Primer za ovo jeste Prepodobna Marija Egipatska.

Navika je druga čovekova priroda. Ona, kako se kaže, ulazi u njegovo telo i krv i postaje neodvojiva od čoveka, kod njega se razvija takozvani refleks. Čovek mnoge stvari radi iz navike ne razmišljajući: trepće, pravi ritmične pokrete prilikom kretanja i sl.

Čovekova navika da trepće čuva rožnjaču da se ne osuši, navika da maše rukama prilikom hodanja pomaže čoveku da sačuva ravnotežu; tako je i u duhovnom životu, na primer Prep. Makarije Egipatski je stekao pobožnu naviku da sve stvari zakršta i da se pre početka svakog posla krsti, t.j. da ništa ne počinje bez blagoslova. Jednom je demon smislio kako da ga iskuša. "Sakriću se," misli, "u umivaonik i nateraću ga da zaboravi, on će zaboraviti da zakrsti umivaonik, a tada... eh, kako ću se našaliti s njim!" Tako je i učinio. Prep. Makarije prilazi umivaoniku, iz navike ga zakršta i krsnim

znamenjem zapečaćuje demona u umivaoniku. Demona je opalilo krsno znamenje i on poče da preklinje Prep. Makarija da ga pusti.

Vidiš, D., kako je za nas dragocena pobožna navika, i uopšteno govoreći, čovek treba tako da bude raspoložen da smatra da je bolje da ne greši nego da pošto zgreši ispoveda grehove.

Ma kako potpuna i iskrena ispovest bila ipak će na duši još biti uočljivi tragovi grehovnih mrlja. Oni će se konačno izgaditi tek onda kada s radošću od Boga primimo i epitimiju (kaznu) za svoje grehove. Međutim, ko se od nas raduje patnjama i bolestima? Retko ko! Dakle, iz dana u dan, iz godine u godinu grehovi se talože u duši i od takve težine biva teško ne samo samom čoveku, već i duhovnom ocu. Demoni nam obično sugerišu ili da uopšte ne ispovedamo grehove duhovnom ocu ili da ih ispovedamo kao da se to desilo nekom drugom ili da prebacujemo krivicu svog greha na druge. Eto, posvađao sam se i izgovorio mnogo suvišnih reči zato što su me M. i P. izveli iz takta, naveli su me na to.

Ispovest sa samoopravdanjem je mrskost pred Bogom! Gde je skrušenost zbog grehova, gde je samoponiženje? Umesto njih prisutno je osuđivanje! Ranijim grehovima dodali smo novi greh... Pomešali smo kašu s razbijenim staklom (tajnu očišćenja s grehom osuđivanja) i umesto ozdravljenja dobili smo nove čireve i duševne bolesti: pomračivanje savesti, stid i prekor, težinu na duši.

Ne! To nije ispovest. To je izopačavanje Svete Tajne. Za čoveka ni u kom slučaju nije korisno da se pravda: ukoliko mu je savest čista, zašto da se brine, pre ili kasnije Gospod će pokazati istinu, opravdaće nas, a ako nas savest razobličava ne smemo više da se pravdamo, zato što se tom grehu dodaje novi greh - laž. Ukoliko nas savest ili duhovni otac razobličavaju treba pažljivo da oslušnemo i da se popravimo. Treba da se zainteresujemo za spasenje i tada ćemo bez dopunskih pomagala pamtiti svoje grehove. Čovek ne zaboravlja ono što ga zanima.

Ukoliko putuješ vozom i gledaš kroz prozor nećeš ništa propustiti. Svaka sitnica, svaka crta će ostati u tvom sećanju i sve ćeš moći da ispričaš drugima detaljno. Ako gledaš kroz prozor nezainteresovano, očima koje ništa ne vide, ukoliko si obuzet svojim mislima, tvoja priča o putovanju će biti suvoparna, kratka, u opštim crtama, bez detalja. A možda ćeš morati da kažeš čak i: "Ničega se ne sećam! Sve sam zaboravio!" Evo tako onda biva i na ispovesti.

DVA TIPA ONIH KOJI SE ISPOVEDAJU

[Sadržaj](#)

Stoji jedan ispovednik na ispovesti i pred njegovim misaonim pogledom protiče ceo njegov život. Seća se i kaje: danas se uspavao, ustao je pola sata kasnije i nije stigao da pročita jutarnje molitve, čak je i krstić zaboravio da celiva... Kajem se, Gospode, smiluj se i oprosti! Juče na putu, u brzini umalo da prevrnem kolica s bebom i jako udarih staricu - kajem se, Gospode! U toku dana sam te i te ljude uvredio i naljutio rečima i delima, hotimice i nehotice, u znanju i neznanju kajem se, Gospode! Milicu sam nepravedno kaznio, a Jovana je bila nevaljala i zaslužila je kaznu, a ja je čak nisam ni opomenuo - kajem se. Gospode, smiluj se i oprosti itd. I što se više udubljuje u svoj život njegovo srce postaje sve skrušenije. Čini mu se da je gori od razbojnika, da je gori od bludnice. "Razbojnik," misli on, "krvlju je platio svoj greh, a ja živim u blagostanju, a dela mi nisu ništa bolja od njegovih. Čas jednog zakačim rečima gore nego bodežom,

čas drugog ubodem kao mačem. Razbojnik je pogubljavao samo ljudska tela, a duše im je spasavao: umirali su kao mučenici, a ja... jadni ljudi! Koliko ih vređam! Čas trpe od mene, čas od ovog-onog, isto tako nerazumnog kao što sam ja... Čovek i ne želi da čini loše, a ono samo po sebi tako ispada kad zaboravi molitvu i bude rasejan. Evo, na primer, jučerašnji slučaj... Kupio sam ženi cveće, hteo sam da joj čestitam imendan, da je obradujem. Odjednom mi u susret dolazi Tanja s nepoznatim mladićem. Počeh da se pravim važan pred njom kao dečarac, udelih joj mnogo komplimenata i utrpah buket... Jadna, kako se zbunila... Dobro, pred sobom mogu da se opravdam time što je mnogo dobra učinila našoj porodici i dostojna je još veće pažnje, a ženi sam kupio drugi buket. Ali, nije stvar u tome! Zašto nisam bio taktičan, oprezan, budan?... Došla je, jadnica, sva u suzama. Kaže, mladoženja joj je napravio scenu. Pitao je: ko je to? I šta je to? Nisam znala šta da odgovorim...

I uvek sam takav, čim napravim i korak bez molitve odmah je to sablazan za ljude, bilo šta da kažem ispada nesporazum... Teško meni! O, Gospode! Samo se u Tebe nadam! Pomozi mi da uvek čuvam molitvu u umu. Učini da bude nerasejana, da đavo ne pravi od mene svoju igračku i da ne pravi svoje spletke ljudima preko mene, prokletog. Gospod nije osudio bludnicu, ali su je svi drugi osudili i hteli da je kamenuju. Kakvu bruku je doživela! Kakvu sramotu, kakvo poniženje! A ja?... Oh! Najnesrećnije stvorenje! Smatraju me pobožnim čovekom, navode me kao primer za ugled, a mene gore od životinje nerazumne pobeđuje pohota. Gde je moje uzdržanje? Gde je poštovanje zakona, dana uzdržanja? Sve je pogaženo grehom sladostrašća. Jadna suprugo! Svojom požudom vučem te u ad... Moli se za mene, rođena, slab sam... O, Gospode, spasi nas - kako god znaš!

Teški, prigušeni uzdasi otkidaju se iz njegovih grudi... Sve same greške, sve sami grehovi...

Poštedi, Sazdatelju milosrdni, pomози da se popravim, jer bez Tebe nemam snage ni da pomislim nešto dobro.

Stoji on tako i oseća iskrenu skrušenost u srcu. Ne primećuje kako ga pritiskaju, guraju, kako ga gaze... Potpuno se udubio u sebe, u svoj telesni omotač, kako se kaže, uvukao se pod kožu radi unutrašnjeg rada na svojoj duši, na svom srcu, da bi ih što je moguće potpunije očistio. Iz dubine srca vapije: "Spasitelju! Ne dolazim Ti zato što mogu da Ti prinesem čvrstu, nepokolebljivu veru, srce puno nade i pokornosti. Ne!

Dolazim zato što nemam ništa, što sam postao ubog i što bih želeo da se ponovo obučem u odeću svetlu, u odeću čistote. Trpim hladnoću i žeđ, i samo Ti možeš da me nasitiš hlebom života i da me napojiš izvorom žive vode. Gospode, ne ostavljaj me. Snago moja! Pohitaj mi u pomoć!"

Stoji on kao sveća pred Bogom, kaje se, oseća skrušenost, usrdno se moli žaleći što je služba brzo prošla. Želeo bi da produži bogoslužjenje. Ne želi da se rastane od hrama. Ovde je tako lepo, lako i radosno! Ovde oseća blizinu Boga, Majke Božije i Svetih, koji ga živim očima gledaju s ikona nežnim i ohrabrujućim pogledom.

Ovakvo pokajanje uvek biva plodotvorno. Ono donosi mnogo-mnogo dobrih plodova i ispravljanje života. Čovek sve sigurnije ide lestvicom vrline i ovakvi vernici dostižu čistotu i svetost života kao Prepodobni Jona i Vasa Pskovo-Pečerski i njima slični.

A drugi ispovednik stoji na ispovesti i muči se dušom i telom. On ne zna šta je unutrašnji rad na sebi. A zašto ne zna? Pa zato što ne želi da zna! Zašto, kaže, da se opterećuje suvišnom brigom? Čovek veselije živi kad ne misli o grehovima (po njegovom

shvatanju). I sva njegova briga na ispovesti se sastoji od toga da odgurne od sebe sve i da sam komotno stoji, da se naslađuje praznim, grehovnim pomislama, maštanjima ili je u mislima opterećen stvarima iz zemaljskog života, samo ne molitvom.

Bogoslužjenje mu teško pada. Došao je u hram da bi se ispovedio i pričestio Svetim Hristovim Tajnama ispunjavajući spolja dužnost pravoslavnog Hrišćanina, a ne zbog unutrašnje želje srca. Nije navikao i teško mu je da stoji u crkvi, evo ga gde ropće: "Zašto sveštenik oteže i ne počinje ispovest? A što si ti prva stala? Došla si poslednja! Mali, što ti ovde stojiš? Ti nemaš grehova!"

Šta će ovaj jadni čovek dobiti od ispovesti? Ako ne oseti skrušenost srca zbog svojih grehova ispuniće samo obred, ali će kao i ranije biti daleko od pokajanja i iz hrama će otići s istim onim teškim haotičnim osećanjem s kojim je došao u hram: ostaće neobnovljen i neisceljen.

Iskreno kažem, D., žao mi je ovakvih ljudi kao što je čoveku žao potpuno slepih ljudi. Međutim, telesno slepilo je prolazno, kao što je prolazan naš život na zemlji i zato nije toliko strašno i opasno kao duhovno slepilo koje zauvek upropaštava dušu.

UNUTRAŠNJI ŽIVOT

[Sadržaj](#)

Unutrašnji život je temelj nad temeljima pravoslavne vere i on mora biti sastavni deo života pravoslavnog Hrišćanina. Ukoliko ne budemo bdili nad sobom, nad svojim srcem, nad svojim razumom i pomislama nećemo se spasti. Moramo da pazimo da sve naklonosti našeg srca budu usmerene na proslavljanje Gospoda i da naše misli budu usmerene samo prema Njemu.

Kroz samopoznanje i bdenje nad sobom dobijamo blagodat i silu za sticanje besmrtnog života.

Ponekad gledaš čoveka - naizgled se ni po čemu ne razlikuje od drugih, a po unutrašnjem životu je velik pred Bogom i često čini velika dela dobrodetelji.

Bez unutrašnjeg života, bez bdenja nad sobom čovek lako pada u greške i bezakonja, zato treba da se trudimo da našim spoljašnjim, spoljašnjim ponašanjem upravlja unutrašnje raspoloženje srca. Ukoliko čovekov spoljašnji život preovladava nad unutrašnjim, ukoliko je on zaokupljen samo zemaljskim stvarima i ne stara se o duhovnim, t.j. o svom spasenju, pre ili kasnije osetiće nezadovoljstvo životom, prazninu, mrak, i to će ga neizbežno odvesti u čamotinju, pa čak i u očajanje.

Da, strašno je živeti bez Boga, drugim rečima, bez unutrašnjeg života ovakav čovek se nikada neće nasladiti mirom i duhovnom radošću, radošću po Bogu u ovdašnjem zemaljskom životu, a još manje u životu budućeg veka.

Trudi se, prijatelju moj, da unutrašnjem životu daš prvostepeni značaj. Nemoj misliti da je on moguć samo za pojedine izabrane. On je prihvatljiv za sve ljude bilo kog zvanja, bilo kog stanja, koji žive u bilo koje vreme, koji obavljaju bilo koju dužnost, bilo koji posao, pa čak i najteži. Nema razloga zbog kojeg čovek ne bi mogao da uče u sebe i da prati svaki pokret srca, svaku pomisao. Ne može samo onaj ko ne želi da se bavi unutrašnjim životom, ko više želi da se bavi sobom nego Gospodom. Međutim, u duši koja je zaokupljena samo sobom, samo spoljašnjim životom ne može da prebiva blagodat.

Moli, prijatelju moj, Gospoda našeg Isusa Hrista, da ti daruje onu čistu svetlost samopoznanja koja bi te naučila da se nikad ne odvajaš od Gospoda. Kad okusiš

sladost unutrašnjeg života više niko i ništa neće moći da te spreči u pobožnosti. Gospod onome ko se bavi samosazrcanjem daruje takvu sposobnost da može istovremeno i da se moli i da obavlja najkomplikovaniji i najteži posao. Evo, na primer, umetnik, muzičar, skulptor, pa čak i pisac mogu istovremeno unutrašnje da se mole i da se bave svojim poslom, i još da učestvuju u razgovoru.

Mnogima to izgleda nedostižno, nemoguće, ali u stvarnosti tako jeste. Ovi ljudi stalno okušaju sladost besede s Gospodom, nasićeni su i obiluju duhovnom radošću. I ti teži ka tome.

UGLEDANJE NA ISUSA HRISTA

[Sadržaj](#)

U svim životnim prilikama trudi se da se ugledaš na Gospoda Isusa Hrista. Uči u sebe i saobrazi se Božanskom primeru, postupaj onako kako bi u tom slučaju postupio Hristos. U svim rečima i delima ugledaj se na Njega. A da bi znao reči i dela Isusa Hrista marljivo proučavaj Sveto Pismo i češće idi u crkvu. Nema nijednog dela iz Njegovog života koje ne bi predstavljalo primer na koji treba da se ugledamo.

Isus Hristos je savršeni uzor, i ljudi nikada neće moći da dostignu takvo savršenstvo, ali je naš zadatak da se ugledamo na Njega koliko imamo snage i mogućnosti i da budemo Njegovi istinski sledbenici. Bez blagodat Božije svojim silama ne možemo to da činimo, zato usrdno moli Gospoda da ti da blagodat Svetog Duha.

Savetujem ti, čedo moje, da sve činiš oprezno, bez žurbe, zato što žurba pričinjava veliku štetu unutrašnjem duhu. Nemoj se truditi da se istakneš duhovno-moralnim podvizima da bi te ljudi znali i da bi se oduševljavali tvojim delima, drugim rečima, radi proslavljanja svog imena.

PRIČEŠĆIVANJE SVETIM TAJNAMA

[Sadržaj](#)

U Svetoj Tajni Pričešćivanja mi pod vidom hleba i vina okušamo istinsko Telo i Krv Hrista i tako se s Njim sjedinjujemo. Za Svetu Tajnu Pričešća čovek treba da se priprema molitvom, postom i pokajanjem. Ova tajna se vrši u hramu za vreme Liturgije. Bolesnici mogu da se pričešćuju kod kuće. Sveštenik donosi Svete Darove u Daronosici. Za vreme pričešćivanja Svetim Tajnama čovek treba da ima pobožna osećanja: trepet i strah Božji. Međutim, ponekad bivamo hladni i rasejani i mnogi zbog toga padaju u uninije. Ne treba padati u uninije. Čovek treba da se smiri i da smatra da je zaslužio ovakvo stanje. Reci sebi: "Što sam zaslužio to sam i dobio! Zbog mojih grehova Gospod mi ne daje radost; slava Gospodu za sve!" Izdrži to sa trpljenjem i ne očajavaj, već se trudi da se popraviš.

Neke ljude pobožne i revnosne u duhovnom životu Gospod ispituje: ne daje im radost - i za to treba blagodariti Bogu. Gospod bolje od nas zna šta nam je na korist: jednima šalje sladosti i utehe kako bi ih ukrepio i ohrabrio, a drugima to ne daje zato što oni u svakom stanju treba da Ga vole podjednako i proverava da li su takvi. Treće lišava utehe zbog grehova. U svakom slučaju ne treba padati u uninije.

Nemoj smatrati da te je Gospod odbacio, čak, i ako ne osećaš želju da Mu služiš, ali se uvek trudi da Mu ugodiš s podjednakom silom. Ne bavi se sobom više nego delima Božjim, prepusti Mu se, i u tome ćeš naći radost i blaženstvo.

Kada se čovek nemarno odnosi prema delu svog spasenja, kada u sebi ostavlja ugodno mestašće za sebe od pričešćivanja Svetim Tajnama dobija više slabosti nego ozdravljenja. Ako posle pričešća budeš bdio nad sobom, nad svojim sklonostima i ako ih budeš upotrebio na ugađanje Bogu, sačuvaćeš se u pobožnosti i radosnom osećanju koje si dobio pričeštivši se.

Da bi služio Gospodu čovek treba da ima čisto srce, savršeno i pokorno svim Njegovim delima, zato se nemoj čuditi kada On ispituje, poučava i uči te da budeš savršeniji.

Neki se gade da se pričeste posle bolesnih i starih ljudi, plaše se da će se razboleti.

Pazi, D., čuvaj se ove gadljivosti, to je veoma veliki greh. Sveštenici u parohijama gde nema đakona i đakoni u drugim parohijama i manastirima upotrebljavaju preostale Svete Darove i žive u dobrom zdravlju do duboke starosti. Gadljivost pokazuje da čovek ima slabu veru. Treba da se moli Bogu da Gospod u njemu umnoži i ukrepi veru.

Teško je čoveku da gleda kako se neke bolesne starice i duševni bolesnici iz sve snage trude da zajedno s decom prvi priđu Čaši Života. Guraju se bez sveštenog straha, pričešćuju se bez straha Božijeg...

Duševni bolesnici često predstavljaju sablazan za druge. Oni neke ljude plaše i ima slučajeva kada se čovek spremao da se pričesti, ali zbog njih nije prišao Čaši. Ovo se odnosi i na druge bolesnike, naročito veoma stare. Blagorazuman i blagočestiv starac i starica, ako osećaju da im je loše, sede mirno negde sa strane, mole se sa sveštenim strahom, a Čaši prilaze poslednji, kad u crkvi može slobodno da se prođe. Eto, to je pobožnost. I sam stiče veliku korist za dušu i telo, i druge ne smućuje. Tako i ti, čedo moje, čini, tako se stiče smirenje, strah Božji i blagočestivost.

PLODOVI POKAJANJA

[Sadržaj](#)

Jednom prilikom dolazi kod mene jedno duhovno čedo i kaže: "Oče, da li mogu da molim Boga da mi da smrt?" "Šta se desilo?" pitam.

"Strašno mi je teško da živim... Za sve ću morati da odgovaram, za svaki korak, za svaki pogled, za svaku reč. Bolje mi je da sad umrem, jer ću do starosti nakupiti mnogo grehova."

"A ti nemoj da ih slažeš u kofer. Korak, pogled, prazna reč - nisu smrtni grehovi. Oni su strašni samo za one koji na njih ne obraćaju pažnju, koji ih ne priznaju za grehove, ne kaju se i ne popravljaju se, a ti odmah moli Boga za oproštaj pred krstićem koji nosiš oko vrata, kao što je činila Prep. Marija Egipatska, a zatim se pokaj pred duhovnim ocem i potrudi se da se popraviš, pa od ovih grehova neće ostati ni traga. Sad bi za tebe strašnije bilo da umreš nego da živiš zato što si došla do pokajanja, ali u tebi još nema plodova pokajanja. A da se čovek ne bi plašio da umre treba da stekne plodove pokajanja.

Lako je umreti. Malodušni ljudi, čak, život završavaju samoubistvom. To su oni koji ne žele da se bore s teškoćama, ali ovakvi su dostojni sažaljenja, pa, čak, i prezira. Za takve se Sveta Crkva ne moli. Ko nam je dao pravo da raspolažemo svojom sudbinom? Nismo se rodili po svojoj volji, i ne treba ni da umremo po svojoj volji! Drskost je moliti Boga za smrt! To je očigledan dokaz da ne želimo da živimo po volji Božijoj. Je li ti jasno?"

"Jasno mi je, oče, a šta su to plodovi dostojni pokajanja."

"Plodovi dostojni pokajanja jesu hrišćanske vrline i dobra dela. U Jevanđelju se mnogo piše o plodovima pokajanja. Evo, na primer, apostol i jevanđelista Luka piše: Rodite, dakle, plodove dostojne pokajanja (Lk. 3, 8), a zatim objašnjava: Koji ima dvije haljine peka daje onome koji nema; i koji ima hrane neka čini isto tako (Mk. 3,11).

A evo još duhovnih plodova: Obucite se, dakle, kao izabranici Božiji, sveti i ljubljeni, u milosrđe, dobrotu, smirenoumlje, krotost, dugotrpeljivost (Kol. 3, 12-14). Osnovni plod pokajanja je ljubav (Jn. 15,216).

Apostol Pavle kaže: Ako razdam sve imanje svoje, i ako predam tijelo svoje da se sažeže, a ljubavi nemam, bišta mi ne koristi (1. Kor. 13, 38).

Tako činite (t.j. donosite dostojne plodove pokajanja) tim prije što znate vrijeme, da je već čas da ustanemo od sna (Rimlj. 13,11).

Plodovi pokajanja proističu iz istinskog pokajanja. A istinsko pokajanje znači iskrenu nelicemernu skrušenost zbog grehova. U Svetom Pismu se navode konkretni primeri istinskog pokajanja koje donosi dostojne plodove. Evo na primer, kakav je plod pokajanja doneo Zakhej, nepravedni skupljač poreza? Razdao je polovinu imanja i još je više vratio onima kojima je uzeo suviše.

Prep. Marija Egipatska je u mladosti vodila poročan život. Kakav plod pokajanja je donela? Otišla je u pustinju i počela da živi celomudreno.

Tako i mi treba da činimo. Na primer, obuzima nas gordost i taština. Molimo Boga da nam podari smirenje. A kako praktično da preradimo svoju grehovnu prirodu? Treba da budemo pretopljeni u ognju klevete, spletke, podsmeha, raznoraznih poniženja i uvreda od strane svih ljudi, pa čak i od najbližih rođaka - Gospod nam šalje ono za šta Ga molimo, zato što kada molimo od Boga smirenje to znači da molimo da nam pošalje ljude koji bi nas smirili. I ako dobrodušno, bez roptanja, bez ozlojeđenosti i razdražljivosti to primamo i ako radosno blagodarimo Bogu za sve to, molimo se za one koji su nas uvredili i ne menjamo svoje dobro raspoloženje prema njima to znači da donosimo plodove istinskog pokajanja.

DOBRA NAMERA

[Sadržaj](#)

Da pokajanje ne bi bilo formalno, spoljašnje, jalovo, čovek treba da se moli za neprijatelje, da svima i uvek čini samo dobro, čak i ako je to na njegovu štetu; da daje milostinju kad je (to moguće. Dobro je ako čovek daje milostinju od suviška, a još je bolje i uzvišenije da da kad je u oskudici.

Gospod ne gleda toliko na dela ljudi koliko na njihove namere. Postoji sledeća narodna priča. Kad je Isus Hristos bio dečak pravio je ptičice i počeo da ih boji. Jedna ptičica pomisli:

Jaoj, žuta boja..., neću žutu, hoću crvenu! Vidiš? To je svojevolja! A Gospod joj ništa nije dao zbog tvrdoglavosti, nikakvu boju, pa je ostala sivkasta. I u toku nekoliko generacija ove ptičice su bile sivkaste. A kad je Gospod Isus Hristos razapet, ista ovakva ptičica je sletela na Krst i razmišljala: moji praroditelji su bili tvrdoglavi, i ja sam tvrdoglava, i svi smo uvredili Gospoda, a On sada za nas strada. pomoći ću Mu! Izvadiću klinove i On će nam oprostiti. I počela je da kljuca..: kljuc-kljuc, kljuc-kljuc, kljuc-kljuc, kljuca... Ali, šta može da učini!

Zar je mogla da izvadi klin? Ova ptičica je veoma mala, manja je od vrapca. Ali, kljucala je tako, kljucala klin i zatim se setila svoje dečice, da su gladna, da žele da jedu i brže je poletela kod njih. Doletela je, a oni svi u isti glas povikaše: "Mamice, mamice, kako si lepa!" "O čemu se radi?" upita. "Crvene su ti grudi." "A! To je krv Gospodnja." "I mi želimo da budemo isti takvi!"

Ona privi na grudi svako ptiče, i tako su sve generacije dobile crvene grudi. Od tada se ova ptičica zove malinovka.

Vidiš, Gospod prima dobre namere i zbog njih oprašta grehove. Svojevolja je, - uh, jako veliki greh! Za monahe je to najteži greh. To znači da nema poslušanja, narušava se monaški zavet, i vernici treba da se povinuju Gospodu, čak i ptice i životinje se povinuju Bogu.

Gospod je oprostio ptičici zbog njene dobre namere. Ona nije izvadila klinove, ali je to veoma želela i Gospod je njenu nameru primio kao samo delo.

Tako i mi, prijatelju moj D., treba da težimo ka dobru, ka dobrim željama, namerama, delima, rečima, pomislama i da sva naša osećanja budu usmerena na ugađanje Bogu i bližnjima. Ako se budeš vežbao u nezlobivosti i primoravao sebe na svako dobro Gospod i Mati Božija sa svim Svecima pohitaće ti u pomoć u ovoj dobroj nameri. ' Mir ti i Božiji blagoslov!

[Sadržaj](#)